

ПРОБЛЕМА ВАЛІДНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ ВІЛЬНОГО АСОЦІАТИВНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Світлана Самійлик

svitlanasamiilyk@gmail.com

Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Received April 13, 2017; Revised June 10, 2017; Accepted June 15, 2017

Анотація. У 2011 році та у 2016 році було проведено два окремі вільні асоціативні експерименти на слова-стимули педагогічної сфери. Отримані через п'ять років дані на аналогічні стимули аналізуються, класифікуються та зіставляються з попередніми даними. Зіставлення стало можливим, бо соціальна група досліджуваних була тою самою, а саме, це були студенти Житомирського державного університету імені Івана Франка. У дослідженні перевірялася гіпотеза, що результати вільного асоціативного експерименту залишаються валідними (тобто вірогідними, актуальними, такими, що при перевірці дають ті само результати) вродовж п'яти років. Проаналізувавши всі реакції експериментів обох років на стимули *дисципліна, завдання, знання, клас, освіта, особистість* виявилось, що декотрі з реакцій були частотними, а інші – одиничними. В асоціативних полях експериментів 2011 та 2016 років найчастотніші реакції на аналогічні стимули здебільшого збігаються. Наприклад, і в експерименті 2011 року, і в експерименті 2016 року найчастотнішими є такі корелятивні пари S – r (стимул – реакція): ДИСЦИПЛІНА – *порядок; поведінка*; ЗАВДАННЯ – *домашнє; розум; вміння; уміння*; КЛАС – *учні; школа; діти*; ОСВІТА – *вища; ОСОБИСТІСТЬ – я; людина*. Проте щодалі асоціації віддалені за частотністю від ядерних, то різноманітніші вони бувають, а також вони виявили неоднакову частотність в асоціативному полі того ж стимулу експериментів обох років. Деякі асоціації, що тяжіли до ядерних в експерименті 2011 року, не виявилися такими в експерименті 2016 року, і навпаки. Найбільші розбіжності, однак, виявлено серед одиничних реакцій двох експериментів, хоча, безперечно, є й такі реакції серед одиничних, котрі збігаються в експериментах обох років. Хоча реакцій, які збігаються в обох експериментах, досить багато, проте унікальних значно більше. Отже, гіпотеза про валідність даних вільного асоціативного експерименту підтверджується лише для ядерних реакцій асоціативних полів, а віддалені від ядра реакції динамічні, мають тенденцію до змін.

Ключові слова: *вільний асоціативний експеримент, стимул, реакція, асоціація, валідність.*

Samiilyk, Svitlana. On the Issue of Free Association Test Results' Validity.

Abstract. In 2011 and 2016, two separate free association tests with the stimuli of an educational field took place. The received in-five-year data on the same stimuli are analyzed, classified and compared with the previous ones. The comparison is possible because the investigated social group was the same viz. the students of Zhytomyr State Ivan Franko University. The study tested the hypothesis that free association test results are valid (reliable, actual; after their checking they give the same results) for five years. After analyzing all the reactions of both experimental years to the stimuli discipline, tasks, knowledge, class, education, personality it appeared that some reactions were frequent and the others were individual. The most frequent reactions of the associative fields to the analogical stimuli of the 2011 and 2016 experiments coincide. For example, in both 2011 and 2016 experiments the most frequent correlative pairs S – r (stimulus – reaction) are: DISCIPLINE – order; behavior; TASK – home; KNOWLEDGE – mind; skill; CLASS – students; school; children; EDUCATION – higher; PERSONALITY – I; human. However, the more distant the

associations are from the core reaction, the more diverse they are, and they display different frequencies in their associative fields of both experiments (in 2011 and 2016). Some associations which tended to the core reactions in 2011 experiment were not frequent in 2016 experiment, and vice versa. The widest variety, though, is found among the individual reactions of the two experiments; nevertheless, there are the same individual singular reactions of the experiments of both years. The total number of those individual reactions is the highest in the experiments. Thus, the hypothesis of data validity of a free association test is confirmed but only for the core reactions of associative fields. The more distant the associations are from the core reaction, the more dynamic and changeable they are.

Keywords: *free association test, stimulus, reaction, association, validity.*

1. Вступ

Вільний асоціативний експеримент (далі – *BAE*) – популярний метод дослідження у психології, психолінгвістиці, соціолінгвістиці, когнітивній лінгвістиці тощо. У найзагальніших рисах – це метод (і прийом) дослідження, суть якого полягає в реагуванні першим стимулом (зазвичай вербальним), що виник у досліджуваного у свідомості, на запропонований стимул (вербальний і невербальний; візуальний, аудіальний та ін.) для виявлення глибоких смислових зв'язків між концептами.

BAE широко послуговуються багато дослідників, які за допомогою нього не лише досліджують різні аспекти людської психіки, а й вивчають мовну та концептуальну картини світу. Крім того, науковці вдосконалюють методику проведення й обробки результатів BAE. Серед цих учених Д. Терехова (Terekhova, 2000), О. Горошко (Goroshko, 2001), Т. Недашківська (Nedashkivska, 2011), О. Денисевич (Denysevych, 2015), Л. Кушмар (Kushmar, 2010), О. Загородня, О. Залевська (Zalevskaaya, 1975), Р. Фрумкіна (Frumkina, 2001) та ін. Дослідники зіставляють одержані дані, маніпулюючи змінними факторами: віком учасників (показуючи, наприклад, що реакції дітей відрізняються від реакцій дорослих), статтю (висвітлюючи гендерні психологічні і/або мовні особливості), національністю (описуючи національно-мовну картину світу), професійним та соціальним статусом досліджуваних (такі експерименти особливо актуальні для соціологічних та соціолінгвістичних досліджень), психологічним станом у момент дослідження (наприклад, смертельної хвороби чи ув'язнення) тощо. Також можна маніпулювати формою експерименту (усна, усно-письмова, письмова; іноді усна форма є єдиною можливою, наприклад, серед дітей, котрі ще не вміють читати), стимульним списком (включаючи чи виключаючи з нього певні стимули, змінюючи їх порядок і т.ін.) та іншими прагматичними чинниками. При цьому потрібно звертати особливу увагу на те, щоб при зміні однієї змінної інші змінні залишалися стабільними.

Проте в масових експериментах (наприклад, для укладання словників) здебільшого асоціативні норми (загальність асоціацій на основі масових досліджень) «відбираються» від студентської аудиторії, якщо перед експериментатором не стоїть інша спеціальна мета. Уважають, що до цього віку (17–21 рік) формування мовної здатності вже завершується. Водночас, змістовне наповнення мовної здатності (словниковий запас, ієрархічна структура

цінностей, прагматичні установки), її формально-комбінаторні можливості в більшості людей залишаються відносно стабільними впродовж усього життя, що дає можливість уявити ядро мовної свідомості суспільства на декілька десятиліть уперед (Karaulov, 1996:67). Науковці завжди акцентують увагу на широкій апробованості та валідності результатів, тобто отримані впродовж експериментів результати є надійними та відносно стабільними, а також є дійсними для усієї групи осіб, які співвідносяться з тими, які брали участь в експерименті, і ці дані можуть бути поширені на всю групу. Легка відтворюваність і можливість перевірки робить ВАЕ популярним серед дослідників (Goroshko, 2001).

Метою цього дослідження є емпірична перевірка гіпотези, що одержані асоціативні дані від тієї само соціальної групи (у ВАЕ, результати якого представлені в цій статті, – це студенти 1–4 курсів Житомирського державного університету імені Івана Франка) на ті само стимули (а саме: *дисципліна, завдання, знання, клас, освіта, особистість*) залишаються валідними протягом п'яти років.

Здебільшого валідність даних ВАЕ сприймається вченими *a priori*, гіпотетично. Проте досі не зрозуміло, як довго ці дані залишаються дійсними та чи змінюються вони з часом. Актуальність цього дослідження полягає в тому, щоб з'ясувати, наскільки правдивим є твердження про те, що дані проведеного експерименту будуть дійсними для тієї самої соціальної групи (не конкретних членів цієї групи) за декілька років.

2. Методи дослідження

Провідним методом дослідження є ВАЕ, що проводився у 2011 році та у 2016 році. Кожен із цих експериментів є окремим і самодостатнім, їхні результати порівнюватимуться в цій статті, а не двома етапами одного експерименту. Водночас, на деяких етапах цих експериментів застосовували такі допоміжні методи: анкетування, метод генерування випадкових чисел та оригінальний метод частотності (Nedaskivska, Samiilyk, 2015). Також для обробки даних кожного з двох експериментів використовували описовий та статистичний методи, а для виокремлення спільних та відмінних рис їхніх результатів – порівняльний метод.

3. Процедура дослідження

Під час першого експерименту, що проводився в 2011 році в межах магістерської роботи автора статті, методом анкетування було відібрано 35 стимульних лексем, що стосуються педагогічної сфери, як-от: *школа, читати, учити, мислення, лекція, клас, модуль, дисципліна, завдання, знання* та інші. На основі стимульних слів було сформовано анкету, яка складалася з двох частин. У першій частині досліджувані вказували свої біографічні дані: прізвище, ім'я, рік народження, рід занять (студент Житомирського державного університету імені Івана Франка), рідна мова, місце постійного проживання. Друга частина – список з номерів від 1 до 35, навпроти яких інформанти повинні записувати реакції на почуте слово (ця частина експерименту була усно-письмовою).

В експерименті брали участь 152 людини віком 19–23 роки. До участі було залучено студентів філологічних спеціальностей, переважно осіб жіночої статі.

Під час другого експерименту, що проводився в 2016 році в межах дисертаційного дослідження на здобуття ступеня «кандидат наук», методом частотності було відібрано 104 освітніх термінів, що ввійшли до трьох стимульних списків у довільному порядку, як-от: *школяр, навчання, клас, класний керівник, загальноосвітній, модульний, педагог, урок, семінар, університет, оцінка, контроль, поведінка* тощо. Сформувавши анкету, перша частина якої повторювала анкету 2011 року, а друга частина містила від 34 до 104 номерів, залежно від того, у скільки сесій проводився експеримент. Одна сесія не була довшою за 34–35 стимулів; перша сесія дорівнювала першому списку, що включав 34 стимули; друга сесія – другому списку, котрий включав ще 35 стимулів; третя сесія – третьому списку, у котрому було ще 35 стимулів освітньої сфери.

У другому експерименті взяли участь 611 осіб віком 17–71 рік, 213 з яких – студенти 1–4 курсів Житомирського державного університету імені Івана Франка, філологічних спеціальностей, переважно осіб жіночої статі віком 17 – 22 роки.

Проаналізувавши стимульні списки 2011 та 2016 років було виявлено низку аналогічних лексем, а саме: *дисципліна, завдання, знання, клас, лекція, метод, мислення, навичка, освіта, особистість, оцінка, уміння, школа*, асоціативні поля деяких з них порівнюватимуться в цій статті.

Оскільки кількість студентів Житомирського державного університету імені Івана Франка, що брали участь в експериментах 2011 та 2016 років, дещо різниться (152 та 213 осіб, відповідно), порівнюватиметься відсоткове співвідношення наданих реакцій відносно всіх можливих реакцій кожного асоціативного поля (з округленням до десятих).

Одержавши реакції на запропоновані стимули, було обраховано частотність повторюваних асоціацій. Таким чином деякі з них виявилися частотними, а інші – одиничними. Структура асоціативних полів наведена у таблиці 1 без виправлення орфографічних помилок чи узагальнень форм слова (див. додаток 1).

4. Обговорення результатів

Як видно із таблиці 1, асоціативні поля окремих стимулів ВАЕ 2011 та 2016 років мають спільні та відмінні риси. У більшості асоціативних полів (тобто сукупності всіх реакцій на певний стимул) найчастотніші реакції аналогічних стимулів експериментів 2011 та 2016 року збігаються. Наприклад: ДИСЦИПЛІНА – *порядок; поведінка*; ЗАВДАННЯ – *домашнє*; ЗНАННЯ – *розум; вміння; уміння*; КЛАС – *учні; школа; діти*; ОСВІТА – *вища*; ОСОБИСТІТЬ – *я; людина*. Саме ці реакції становлять мовне ядро студентів протягом п'яти років (з 2011 до 2016 року).

Проте у відсотковому співвідношенні частотні реакції ВАЕ 2011 року мають вищий відсоток у своїх асоціативних полях у порівнянні з ВАЕ 2016 року. Це

пов'язано, передусім із тим, що кожне асоціативне поле ВАЕ 2016 року ширше внаслідок одиничних реакцій, а що більша кількість одиничних реакцій, то нижчий відсоток частотної реакції відносно всіх реакцій асоціативного поля (особливо, коли частотних реакцій декілька).

Проте збіги є не лише серед частотних реакцій ВАЕ 2011 та 2016 років, а й серед реакцій, наближених до частотних, а також серед одиничних. Наприклад: ДИСЦИПЛІНА – *предмет; армія; покарання; школа; жорстка; обов'язок; тиша; вихованість; суворя; директор; виховання; мама; в класі; ЗАВДАННЯ – складне; виконане; робота; розв'язок; задача; легке; важкі; веселе; д/з; виконаний; виконано; запитання; знання; навчання; невелике; просте; читати; задача; ЗНАННЯ – школа; книги; сила; здобути; хороші; навчання; здобути; мудрість; необхідність; набуті; пошук; отримувати; якісні; КЛАС – парти, друзі; дружній; вчитель; ІІ; аудиторія; великий; група; просторий; перший; кімната; навчальний; однокласники; учитель; ОСВІТА – наука; ЖДУ; знання; навчання; диплом; майбутнє; праця; кар'єра; треба; необхідна; професія; студент; універ; education; ОСОБИСТІСТЬ – індивід; розумна; психологія; індивідуальність.*

Серед реакцій обох років траплялися не тільки реакції-слова, а й реакції-фрази (ДИСЦИПЛІНА – *хороше виховання; предмет науки; ОСОБИСТІСТЬ – таргани в голові* та ін.) та реакції-речення (ЗНАННЯ – *хочу знати*). Переважна більшість реакцій було надано українською мовою, проте були реакції й англійською мовою. Проте серед реакцій 2016 року було більше реакцій англійською та російською мовами, а також реакцій-символів.

Найвизначнішим є те, що трапилися реакції, які мають високий відсоток частотності лише в асоціативному полі ВАЕ 2011 року або лише в асоціативному полі ВАЕ 2016 року. Серед них: ЗАВДАННЯ – *вправа* (9,8% в асоціативному полі ВАЕ 2011 року); ОСВІТА – *диплом* (7% під час ВАЕ 2016 року); ОСОБИСТІСТЬ – *індивід* (16,4% під час ВАЕ 2011 року). Це свідчить про те, що асоціативне поле має тенденцію змінюватися, відтак воно динамічне.

5. Висновки

Метою цього дослідження було перевірка гіпотези, що асоціації ВАЕ на ті самі стимули залишаються стабільними протягом п'яти років, отже валідними при конкретно заданих умовах, а саме: усній та писемній формі проведення експерименту, інформанти належать до соціальної групи студентів Житомирського державного університету імені Івана Франка (з урахуванням співвідношення статево-вікових статистичних характеристик), україномовні. Єдина змінна експерименту – це час його проведення (2011 та 2016 роки).

Незмінними виявилися лише найчастотніші реакції кожного асоціативного поля. Щодалі асоціація від ядра, то різноманітнішу частотність вона виявляє. Деякі асоціації, наближені до ядерних у ВАЕ 2011 року, не виявилися такими у ВАЕ 2016 року (наприклад: ОСОБИСТІСТЬ – *індивід* має 16,4% у ВАЕ 2011 року і лише 2,3% у ВАЕ 2016 року або ОСВІТА – *університет* має 16,4% і 3,8%, відповідно) і навпаки (ОСВІТА – *диплом* має 7% ядерного поля у ВАЕ

2016 року і лише 0,7 % у ВАЕ 2011 року). Найбільші розбіжності виявлено в одиничних реакціях, що є передбачуваним, бо це унікальні особистісні реакції.

Отже, можна стверджувати, що ядерні асоціації залишаються незмінними протягом п'яти років, проте інші реакції асоціативного поля динамічні, мають щобільшу тенденцію до змін, щодалі перебувають від ядра, тобто валідність асоціативних даних дійсна лише для частотних реакцій.

Дослідження перспективне з огляду на необхідність перевірки валідності асоціативних даних в більш тривалих проміжках часу.

Література

References

1. Горошко Е. И. Интегративная модель свободного ассоциативного эксперимента. – М.–Харьков: ИЯ РАН–Каравелла, 2001.
Goroshko, Ye. (2001). *Integrativnaya model svobodnogo assotsyativnogo eksperimenta* [An integrative model of a free associative experiment]. Moscow–Kharkiv: Institute of Linguistics of the Russian Academy of Sciences–Karavella.
2. Денисевич О. В. Лексика реклами в структурі мовної картини світу українців: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Луцьк, 2015.
Denysevych, O. (2015). *Leksyka reklamy v strukturі movnoi kartyny svitu Ukraintsiiv* [Vocabulary of advertising in the structures of Ukrainians' worldview]. Extended Abstract of Ph.D. dissertation. Lutsk.
3. Загородня О. Ф., Загородній Ю. В. Використання інформаційно-комп'ютерних технологій для обробки даних асоціативних експериментів // Мова і культура. Вип. 18. Т.1 (176). К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. С. 502–509.
Zahorodnia, O., Zahorodnii, Yu. (2015). *Vykorystannia informatsiino-kompiuternykh tekhnolohii dlia obrobky danykh asotsiatyvnykh eksperymentiv* [The IT usage for data processing of associative experiments]. *Mova i Kultura*, 18-1(176), 502–509.
4. Залевская А. А. Некоторые проблемы подготовки ассоциативного эксперимента и обработки его результатов // Экспериментальные исследования в области лексики и фонетики. Калинин: КГУ, 1971. С. 15–62.
Zalevskaia, A. A. (1971) *Nekotoryie problemy podgotovki assotsyativnogo eksperimenta i obrabotki yego rezultatov* [Some issues in preparation of an association test and processing the results]. In: *Experimental studies in the vocabulary and phonetics*. (pp. 15–62). A. A. Zalevskaia (ed.). Kalinin: Kalinin State University.
5. Караулов Ю. Н. Типы коммуникативного поведения носителя языка в ситуации лингвистического эксперимента / Ю. Н. Караулов // Этнокультурная специфика языкового сознания. – М.: Институт языкознания РАН, 1996. С. 67–98.
Karaulov, Yu. (1996). *Tipy kommunikativnogo povedeniia nositelia jazyka v sytuacyi lingvisticheskogo eksperimenta* [The types of communication behaviour of a native language-speaker in the linguistic experiment setting]. In: *Etnokulturnyia Spetsyfika Yazykovogo Soznaniia*, (pp. 67–98). Yu. Karaulov, (ed.). Moscow: Institute of Linguistics of the Russian Academy of Sciences.
6. Кушмар Л. Лексика економічної сфери в мовній картині світу українців: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Луганськ: Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2011.
Kushmar, L. (2010). *Leksyka ekonomichnoi sfery v movnii kartyni svitu Ukraintsiiv* [Vocabulary of economy in the structures of Ukrainians' worldview] Extended Abstract of Ph.D. dissertation. Luhansk: Taras Shevchenko Luhansk National University.
7. Недашківська Т. Є., Самійлик С. В. Проблема формування стимульного списку для психолінгвістичного дослідження // Психолінгвістика: [зб. наук. праць. ДВНЗ

- «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»]. Переяслав-Хмельницький: ФОП Лукашевич О.М., 2015. Вип. 18(2). С. 61–73.
- Nedashkivska, T. Ye. & Samiilyk, S. V. (2015). Problema formuvannia stymulnoho spysku dlia psykhohvistychnoho doslidzhennia [The issue of stimulus list forming for a psycholinguistics research]. *Psycholingvistyka*, 18(2), 61–73.
8. Недашківська Т. Є. Прикладний аспект психолінгвістичних досліджень// Психолінгвістика. 2001. Вип. 8. С. 127–133.
Nedashkivska, T. E. (2011). Prykladnyi aspekt psychohvistychnykh doslidzhen [An applied aspect of a psycholinguistic research]. *Psycholingvistyka*, 8, 127–133.
9. Терехова Д. І. Особливості сприйняття лексичної семантики слів: Психолінгвістичний аспект. К.: КДЛУ, 2000.
Terekhova, D. I. (2000). *Osoblyvosti Spryniattia Leksychnoyi Semantyky Sliv: Psykhohvistychnyi Aspekt [Features of Perceiving Lexical Semantics of Words. Psycholinguistic Aspect]*. Kyiv: Kyiv State Linguistic University.
10. Фрумкіна Р. М. Психолінгвістика: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений / Р. М. Фрумкіна. М.: Академия, 2001.
Frumkina, R. (2001). *Psycholingvistika [Psycholinguistics]*. Moscow: Akademia.

Додаток 1
Таблиця 1

Структура асоціативних полів

Стимули	Реакції	
	ВАЕ 2011 року	ВАЕ 2016 року
ДИСЦИПЛІНА	24,3 % – порядок; 13,2 % – поведінка; 5,2 % – предмет; 3,9 % – дотримуватись; залізна; 2,6 % – армія; сувора; порушення; покарання; 2 % – карцер; школа; жорстка; 1,3 % – -; обов'язок; вихованій; тиша; вихованість; навчальна; 0,7 % – мораль; немає; обмеження; наука; дисциплінований; тихо; дисциплінарний; тиран; директор; залізнична; староста; потрібна у всьому; предмет науки; правила поведінки; і порядок; людей; людини; на уроці; пунктуальність; вимогливість; підйом; самостійно; музична школа; виховання; Сталін; спортсмен; порушувати; класный	14,1 % – порядок; 5,2 % – поведінка; 4,7 % – предмет; 3,3 % – сувора; 2,8 % – вихованість; 2,3 % – школа; армія; виховання; 1,4 % – строгість; тиша; навчальна; 0,9 % – англійська; діти; добра; контроль; наука; повага; суворість; тишина; урок; тоталітаризм; указка; хороша; 0,5 % – -; strict; англ. м.; безпорядок; бешкетник; в класі; важлива; ввічливість; виховна; відмінна; відповідна; відсутність; відсутня; вільна; всюди і завжди; вчитель; вчити; гарна; Гітлер; голки; диктатура; директор; дитина; добрий; є; жарти; жорстка; зайнятий; запорука успішності; зауваження; клас; кнут; куток; мама; Масловська; мова; навчання; не; не порушувати; непослух; нормальна; обов'язок; одна; обов'язкова; обов'язковий; обов'язково; пара; педагогіка; повинна бути; погана; подчинение; покарання; порушена; правила; примірний; ремень! ; ремінь; різна; робота; рука; самовихов.; самовиховання; самоконтроль; свисток; сильна; скрізь; слухатись; слухняний; слухняність; специфическая;

	руководитель; макет; мама; культура; в класі; ігнорую; тюрма.	солдат; строга; строго; суворий; суворо; так як треба; треба; тренінг; у класі; уміння; учнів; фіз-ра; фізика; фізкультура; філологія; характер; хороше виховання; чудова.
ЗАВДАННЯ	26 % – домашнє; 9,8 % – вправа; 3,9 % – виконати; задача; легке; виконання; 3,3 % – складне; 2,6 % – робота; 2 % – розв'язок; 0,7 % – (нерозбірливо); -; №1; виконане; важкі; веселе; д/з; відповідь; виконаний; виконано; вправи; додому; запитання; знання; механічне; на уроці; навчання; нецікаве; невелике; нове; письмові вправи; понятне; потужне; просте; план; тестове; творче; тяжке; цікаве; усне; читати; вставити слова; задача; питання; обдумувати; метод.	7 % – домашнє; 5,6 % – виконати; 4,7 – легке; 4,2 % – виконання; 3,8 % – задача; 3,3 % – складне; 2,8 % – важке; 2,3 % – виконане; робота; 1,9 % – розв'язок; 1,4 % – рішення; -; вправа; індивідуальне; ціль; 0,9 % – (нерозбірливо); зробити; вирішення; мета; пари; робити; семінар; творче; тести; тяжке; цікаве; 0,5 % – 20 хв.; аркуш; багато; в групі; важливе; важливість; важкі; веселе; виконаний; виконано; вимушеність; выполнение; випробування; вирішити; високий рівень; виховання; выполнение; відповідь; вправи; д/з; до дому; довільне; домашка; домашня робота; думає; з англійської; з предмету; задачі; запитання; знання; зошити; класне; листок; люди; математика; методи; місія; місія; на пам'ять; навчання; написати; не цікаве; невелике; невыполнимое; недосипання; непосильне; нове; нудно; обов'язково; особисте; перешкода; писати; пізно; потребує виконання; потрібно вирішити; правила; праця; прогрес; просте; пропуск; розв'язання; ручка; скучне; сложное; стипендія; схема; тема; тестування; треба виконати; тяжкі; уміння; урокі; усне; фізика; хитрість; читати; швидко; щоденник.
ЗНАННЯ	19,7 % – розум; 12,5 % – уміння; 9,9 % – вміння; 7,9 % – школа; 3,9 % – навичка; книги; 2,6 % – сила; здобуті; 1,3; - -; хороші; 0,7 % – knowledge; базові; вивчені; від батьків; вчителі; гарні; навчання; з предмету; зун; здобути; здобувати; здобує; мало знаю; мов;	5,2 % – вміння; розум; 4,7 % – сила; 4,2 % – уміння; 3,8 % – книги; 3,3 % – школа; 2,3 % – досвід; здобуті; 1,9 % – глибокі; освіта; хороші; 1,4 % – -; високі; важливі; навички; мозок; 0,9 % – добрі; гарні; голова; ґрунтовні; здобувати; знати; книжка; корисні; магазин; майбутнє; набуті; отримувати; робота; уміння, навички; 0,5 % – 😊; ...; багатство; вагомі; важка

	<p>міцні; мозок; дівчатися; інформація; ментал; мудрість; необхідність; набуті; необхідні; пошук; непотрібні; отримувати; світ; теоретичні; теорія; праця; інтелект; професор; хвастатися; якісні; хочу знати.</p>	<p>праця; важливе; важливо; важно; вищі; відмінне; відмінні; вікно; враження; вчинки; вчитель; вчитель, учень; глобус; голова, мозок; головний біль; ґрунтовні; діяльність; дари; добро; дозвілля; досягнуті; друзі; є; забороненого; друзья; екзамен; з інших мов; з предмету; з курсу; здобути; зелений; зошит; ЗУН; інформація; книга; магазин книжок; мови; мозг; молодість; моралі; мудрість; набуті навички; набуття; навчання; наукові; необхідні; необхідність; мої; обширні; освіта; отличные; об'єм; особистість; підґрунття; постійні; потрібне; пошук; праця; предмет; прогрес; розвиток; розуміння; розум=гроші; розумна особ.; розумний; світ знань; сила знань; стримувати; тема; то є світло; труд; тяжко здобуваються; увага; умний; університет; учень; хороша робота; це сила; цікаві; цінність; якісні.</p>
КЛАС	<p>27 % – діти; 19,7 % – школа; 17,1 % – учні; 3,3 % – парти, друзі; 2,6 % – парта; дружній; 1,3 % – вчитель; супер; 11; однокласники; аудиторія; 0,7 % – великий; група; світлий; вікна; дружний; просторий; перший; практика; навчання; учитель; класно; класний керівник; -; 1-й; 10-А; 10- В; 11-В; кімната; навчальний; дошка.</p>	<p>9,9 % – учні; школа; 7,5 % – діти; 4,2 % – парта; аудиторія; 3,8 % – друзі; 3,3 % – великий; вчитель; група; дружній; 2,8 % – дошка; 11; 2,3 % – шкільний; 1,9 % – люди; учень; 1,4 % – вікно; парти; урок; учнівський; 0,9 % – друзья; клас; однокласники; однокласники; пари; супер; Юля; 0,5 % – (нерозбірливо); 7 Б; 9-Б; work; англійська; вазон; весело; взаємо(нерозбірливо); вчителька; гуркіт; дев'ятий; діти; дошка; друг; дружба; дружній клас; згуртований; зелений; зручно; кімната; ключ; колектив; комната; мастер; навчальний; однокласниця; однокласники; первый; перший; просторий; разом; слів; сміх; собака; староста; стілець; стульчик; тюрма; учитель; хороший; форма; шум.</p>
ОСВІТА	<p>25,6 % – вища; 16,4 % – університет; 3,9 % – наука; 3,3 % – знання; навчання; 0,7 % – -; ЖДУ; Житомир; середня; дорога; дуже потрібна; диплом; немає перспективи; майбутнє; загальна; нада; праця; вуз; хороша; кар'єра;</p>	<p>23 % – вища; 7 % – диплом; 6,6 % – знання; 4,2 % – навчання; наука; 3,8 % – університет; 2,8 – робота; 1,9 % – гроші; ЖДУ; 1,4 % – вчитель; книги; хороша; 0,9 % – (нерозбірливо); життя; майбутнє; міністерство; повна; праця; студент; університет; школа;</p>

	<p>треба; професія; здобувати; майбутня; будівля; учитись; звичка; студенти.</p> <p>необхідна; престижна; студент; education; важлива; універ; грамотність; розумна;</p>	<p>0,5 % – -; education; безкоштовна; будинок; будуще; важливість; важливо здобути; виховання; вища освіта; высшая; відмінна; вчитися; гарна; диктант; діяльність; добре; экзамени; за кордоном; загальна; звичка; камінь; кар'єра; клас; конспект; конспекти; корупція; культура; мама; моя; необхідна; несправедливість; ніачьом; О Боже; обучение; освіта; осінь; пари; перспектива; пед; потрібно; початкова; престиж; програма; професія; розумна; розумний; розчарування; сова; стаціонар; стипендія; страх; студентство; треба; труд; ум; універ; уроки; успіх; я; якісна.</p>
ОСОБИСТІТЬ	<p>42 % – людина; 23 % – я; 16,4 % – індивід; 7,2 % – особа; 1,3 % – его; 0,7 % – розумна; харизматична; свобода; психологія; суспільство; взаємостосунки; соціум; світ; індивідуальність; структура; Бог; впертий; життя; цінність; гордість.</p>	<p>25,8 % – людина; 23 % – я; 5,2 % – індивідуальність; 2,3 % – індивід; 1,9 % – человек; "я"; 1,4 % – персона; сформована; цілеспрямована; яскрава; 0,9 % – вільна; індивідуальна; лідер; самостійна; студент; цікава; 0,5 % – (нерозбірливо); вивчення; внутр. світ; впевнена; всебічно розвинена; всебічно розвинута; всі; голос; дитина; друг; думка; жінка; зірка; індивідум; індивід-особистість; інтелектуальна; книга; книжки; країна; креативна; крила; любезність; мама; ми; незалежна; незалежність; неординарність; неперевершеність; одна; освічена; подружка; психологія; різноманіття; розвинена; розумна; саморозвиток; самостійність; серйозність; сила; сильна; сильно; сонце; сформована людина; таргани в голові; у суспільстві; унікальна; фішка; цінність; чесна; Шевченко.</p>